

Ministru kabinets

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr. 67082800, fakss 67280469, e-pasts vk@mk.gov.lv, www.mk.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā Nr. 18/TA-1409/4482
Uz 30.07.2019. Nr. 1-8/14

Latvijas Republikas tiesībsargam

Par vecuma pensijas minimālo apmēru

Ministru kabinets ir izskatījis Latvijas Republikas tiesībsarga 2019. gada 30. jūlija vēstuli Nr. 1-8/14 par Ministru kabineta 2011. gada 5. decembra noteikumu Nr. 924 "Noteikumi par vecuma pensijas minimālo apmēru" (turpmāk – noteikumi Nr. 924) 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam, kurā Ministru kabinets aicināts līdz 2019. gada 1. oktobrim novērst konstatētos trūkumus un noteikt vecuma pensijas minimālo apmēru atbilstoši Satversmei.

Ministru kabinets piekrīt vēstulē norādītajam, ka noteikumu Nr. 924 2. punktā noteiktais vecuma pensijas minimālais apmērs, kas ir atkarīgs no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra, šobrīd ir pārāk zems un to nepieciešams pārskatīt atbilstoši valsts budžeta iespējām.

Informējam, ka 2019. gada 13. augustā Ministru kabineta sēdē tika izskatīts un konceptuāli atbalstīts Labklājības ministrijas sagatavotais politikas plānošanas dokumenta projekts "Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2020.–2021. gadam" (turpmāk – plāns)¹. Plānā iekļautie pasākumi paredz atbalsta fokusa saglabāšanu uz iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem un nabadzības un sociālās atstumtības riskam visvairāk pakļautajām iedzīvotāju grupām, t. sk. pensijas vecuma iedzīvotājiem, vecuma pensijas minimālos apmērus nosakot kontekstā (procentuālā apmērā) ar mājāsaimniecību rīcībā esošo ienākumu mediānu vienam ekvivalentajam patērētājam².

Tomēr ierobežotā finansējuma dēļ plānā noteiktos pasākumus nevar īstenot pilnā apmērā. 2020. gada budžeta veidošanas procesā ir izvirzīta iniciatīva minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzi paaugstināt no līdzšinējiem 64,03 *euro* līdz 80 *euro*, savukārt personām ar invaliditāti no bērnības minimālās vecuma

¹ Plāns apstiprināts ar Ministru kabineta 2019. gada 22. augusta rīkojumu Nr. 408 "Par Plānu minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2020.–2021. gadam" (prot. Nr. 34 44. §).

² Pēc Centrālās statistikas pārvaldes sniegtajiem datiem mediāna 2017. gadā bija 494,05 *euro*.

pensijas aprēķina bāzi paaugstināt no līdzšinējiem 106,72 *euro* līdz 122,69 *euro*. Palielinot minimālo pensiju aprēķinu bāzi līdz iepriekš minētajiem apmēriem, tiks veicināta nabadzības un sociālās atstumtības riska mazināšana pensijas vecuma cilvēku vidū. Lai nodrošinātu attiecīgās normas ieviešanu, Labklājības ministrija ir iesniegusi Ministru kabinetā budžetu pavadošos likumprojektus (budžeta likumprojektu pakete), attiecīgi sagatavojot grozījumus likumā "Par valsts pensijām".

Jāuzsver, ka vecuma pensijas minimālā apmēra pārskatīšana, nosakot visiem vienādu apmēru par vienu apdrošināšanas stāža gadu, lai apmērs vienlaikus būtu pietiekams arī tiem, kuriem apdrošināšanas stāžs ir mazs, pirmkārt, prasītu ievērojamus finanšu līdzekļus, otrkārt, neveicinātu cilvēku motivāciju veikt sociālās apdrošināšanas iemaksas no visiem ienākumiem, tādējādi veidojot negatīvu ietekmi uz valsts speciālo budžetu un radot reālus draudus valsts pensiju sistēmas ilgtspējai. Turklāt tas būtu netaisnīgi gan pret pensiju saņēmējiem, gan esošajiem sociālās apdrošināšanas iemaksu veicējiem, kuri, godprātīgi maksājot sociālās apdrošināšanas iemaksas, paši ir nopelnījuši vai nopelnīs sev pensiju. Līdz ar to – bez finansiāla nodrošinājuma tagad un nākotnē – tiktu veicināta nepārdomāta pāreja no uz iemaksām balstītas pensiju shēmas uz apdrošināšanas stāža garantēto pensiju shēmu, kur par vienu apdrošināšanas stāža gadu tiek garantēta konkrēta summa neatkarīgi no tā, vai sociālās apdrošināšanas iemaksas ir veiktas no viena *euro*, vai no 430 un vairāk *euro* mēnesī.

Attiecībā uz tiesībsarga vēstulē norādīto, ka pastāvošā sociālās apdrošināšanas sistēma pieļauj veikt sociālās apdrošināšanas iemaksas no ienākumiem, kas nesasniedz valstī noteikto minimālo darba algu, informējam, ka Ministru kabinets turpinās strādāt, lai realizētu Ministru kabineta 2019. gada 7. maija rīkojumā Nr. 210 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" 7.1. punktā doto uzdevumu, un veiks izvērtējumu par sociālās apdrošināšanas sistēmas finansēšanas turpmāko attīstību.

Pielikumā: Ministru kabineta 2019. gada 1. oktobra sēdes protokola Nr. 44 48. § izraksts.

Cieņā

Ministru prezidents

(paraksts*)

A. K. Kariņš

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu